

برنامه استراتژیک گروه پرستاری کودکان دانشگاه علوم پزشکی لرستان:

مقدمه:

پرستاری، هنری علمی و مبتنی بر ارزش‌های انسانی است که فعالیت‌های آن بر پایه علوم زیستی، اجتماعی، اخلاقی، فناوری‌های نوین و نیازهای معاصر سلامت بنا شده است. پرستاری حرفه‌ای است که به منظور ارتقای سلامت، پیشگیری از بیماری، مراقبت، حمایت و توانمندسازی خانواده‌ها و کودکان فعالیت می‌کند. پرستاران با ایفای نقش‌های متعدد شامل **مراقبت مستقیم، تصمیم‌گیری بالینی، حمایتگری، آموزش، پژوهش و مدیریت، در تمام سطوح نظام سلامت** ایفای نقش می‌نمایند. این برنامه استراتژیک با هدف یکپارچه‌سازی **آموزش، پژوهش، خدمات، فناوری، مسئولیت اجتماعی و نیازهای جامعه کودکان** تدوین شده است تا مسیر تعالی گروه پرستاری کودکان را در چارچوب اسناد بالادستی وزارت بهداشت مشخص نماید.

تعریف پرستاری: پرستاری هنر و علمی است که مشتمل بر فعالیت‌ها، مفاهیم و مهارت‌های مرتبط با علوم پایه اجتماعی، علوم فیزیکی، اخلاقی، موضوعات معاصر و سایر زمینه‌ها می‌باشد. پرستاری حرفه منحصر به فردی است زیرا پاسخ افراد و خانواده‌ها به ارتقای سلامت، حفظ سلامت و مشکلات بهداشتی را مشخص می‌کند. پرستاران بسیاری از نقش‌ها شامل: ارائه مراقبت مستقیم، تصمیم‌گیری بالینی، جستجوی حمایت از مددجو و خانواده و آموزش را همزمان متقبل می‌شود.

تاریخچه پرستاری در ایران:

پرستاری حرفه‌ای در ایران برگرفته از پرستاری حرفه‌ای در کشورهای اروپایی است، اولین بار در سال ۱۲۹۴ خورشیدی میسیونرهای مذهبی در ارومیه مدرسه پرستاری تأسیس کردند و این شیوه بعدها به سایر شهرهای ایران نیز گسترش یافت. در سال ۱۲۹۵ آموزشگاه دیگری در تبریز با پذیرش داوطلبان دارای مدرک سوم متوسطه و به صورت دوره سه ساله به تربیت پرستار مبادرت نمود. در دهه ۳۰ خورشیدی اساسنامه‌های آموزشگاه‌های پرستاری توسط وزارت بهداشتی در ایران تدوین شد. در سال‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۸ به ترتیب آموزشگاه‌های پرستاری شرکت نفت آبادان ۱۳۲۰، هلال احمر همدان ۱۳۲۷، تهران ۱۳۲۸، نمازی شیراز ۱۳۳۳ و جرجانی مشهد ۱۳۳۸ تأسیس شدند. انجمن صنفی پرستاران در سال ۱۳۳۶ تشکیل شد و این انجمن به شورای بین‌المللی پرستاری پیوست. از شرایط پذیرش برخی از آموزشگاه‌ها داشتن مدرک دیپلم کامل متوسطه بود.

در سال ۱۳۵۹ با تشکیل شاخه پرستاری ستاد انقلاب فرهنگی برنامه‌ریزی متمرکز پرستاری توسط این شاخه با استفاده از نظرات صاحب نظران پرستاری صورت گرفت. با تشکیل وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی، در سال ۱۳۶۵ و ایجاد دانشکده‌های پرستاری و مامایی، کیفیت آموزش پرستاری توسعه فراوان یافت. به گونه‌ای که از سال ۱۳۶۵ آموزش پرستاری در جهت فلسفه جامع گرا، جامعه نگر و جامع نگر گام‌های مؤثری برداشته است.

در سال ۱۳۶۹ انجمن پرستاری ایران به عنوان اولین شکل صنفی پرستاری بعد از انقلاب تأسیس گردید. در سال ۱۳۷۳ برنامه کارشناسی رشته پرستاری در راستای آموزشی جامعه نگر تدوین و در سال ۱۳۷۴ برنامه به تصویب شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی رسید.

پس از تشکیل شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی این برنامه تحت نظارت کامل وزارت خانه قرار گرفت؛ و بعد از پیگیری فعالان پرستاری اساسنامه قانون نظام پرستاری در ۲۱ مرداد ۱۳۸۰ تصویب شد

تاریخچه پرستاری در دانشگاه علوم پزشکی لرستان:

نخستین بار در سال ۱۳۶۲ دانشکده پرستاری و مامایی خرم آباد، فعالیت خود را در جهت تربیت پرستار در مقطع کارشناسی پرستاری آغاز نمود. در سال ۱۳۷۱ رشته مامایی در مقطع کاردانی و در سال ۱۳۸۵ در مقطع کارشناسی اضافه گردید. این دانشکده در سال ۱۳۸۹ موفق به دریافت مجوز کارشناسی ارشد پرستاری در گرایش مراقبت های ویژه گردید و در سال های ۱۳۹۳ گرایش داخلی جراحی، ۱۳۹۶ گرایش سالمندی و کودکان، ۱۳۹۷ گرایش اورژانس و در سال ۱۴۰۰ گرایش سلامت جامعه و کارشناسی ارشد مامایی گردید. و در سال ۱۴۰۲ با پذیرش ۵ نفر دانشجوی دکترای پرستاری موفق به دریافت مجوز این رشته گردید.

رسالت (Mission):

رسالت گروه پرستاری کودکان، تربیت دانشجویان توانمند در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد پرستاری کودکان و مامایی، مطابق با نیازهای سلامت استان و کشور، با تمرکز بر :آموزش مبتنی بر شواهد ارزش های اخلاق حرفه ای فناوری های نوین آموزشی و بالینی پاسخگویی به نیازهای جامعه ارتقای سلامت کودک و خانواده پژوهش های کاربردی و مسئله محور این گروه توانایی کامل ارائه خدمات آموزشی، پژوهشی، بالینی، مشاوره ای و جامعه محور را دارا است.

دورنما (Vission):

گروه پرستاری کودکان قصد دارد به: گروهی پیشرو، نوآور، فناوری محور و پاسخگو به نیازهای نظام سلامت کودک در سطح ملی تبدیل شود؛ به گونه ای که :الگوی برتر آموزش نظری و بالینی باشد تولیدکننده پژوهش های مسئله محور، فناورانه و کاربردی باشد در ارتقای سلامت کودک و خانواده نقش مؤثر ایفا کند، به استانداردهای جهانی نزدیک شود ، دانش آموختگانی توانمند، خلاق، تصمیم گیر بالینی و حرفه ای تربیت کند.

ارزش ها (Values):

ارزش های بنیادین گروه پرستاری کودکان عبارتند از :کرامت انسانی ، عدالت و برابری، رعایت حقوق کودک و خانواده ، اخلاق حرفه ای و محرمانگی، مسئولیت اجتماعی، بهبود مستمر کیفیت، تخصص گرایی و شایسته سالاری، مشارکت و کار تیمی، نوآوری، خلاقیت و استفاده از فناوری، حفظ و مدیریت بهینه منابع

ارزیابی محیط داخلی و خارجی گروه پرستاری کودکان:

الف: محیط داخلی گروه

نقاط قوت S:

- S1: حضور اعضای هیات علمی مجرب در دروس نظری و بالینی
- S2: حضور اعضای هیات علمی تمام وقت جغرافیایی
- S3: حضور اعضای هیئت علمی توانمند با انگیزه بالا
- S4: انگیزه بالای اعضای هیئت علمی و کارشناسان آموزشی دانشکده در زمینه توسعه فردی و ادامه تحصیل
- S5: حضور دانشجویان مستعد و علاقه مند به پژوهش و آموزش
- S6: وجود بستر مناسب پژوهشی در عرصه پرستاری کودکان
- S7: تمایل اعضای هیات علمی به ارائه طرحهای پژوهشی مرتبط با رشته و در جهت افزایش کیفیت خدمات پرستاری کودکان
- S8: تولید و نشر دانش توسط اعضای هیات علمی گروه در داخل و خارج از کشور
- S9: امکان فراهم سازی فرصت تعامل علمی با دانشگاه های داخلی و خارجی از طریق برگزاری همایش های علمی
- S10: تعامل علمی با جامعه ارائه دهنده ی خدمات سلامت از طریق برگزاری دوره ها و کارگاه های آموزشی و فعالیت های پژوهشی برای جامعه پرستاری، مامائی و پزشکی
- S11: وجود و دسترسی به فن آوری های نوین آموزشی.
- S12: وجود سیستم اتوماسیون اداری
- S13: وجود یک دستگاه کامپیوتر با سیستم حداقل پنتیوم برای هر عضو هیات علمی
- S14: وجود سایت کامپیوتری ویژه دانشجویان کارشناسی ارشد دانشکده
- S15: وجود سایت کامپیوتری با امکانات کافی برای دانشجویان کارشناسی
- S16: وجود وب سایت اختصاصی گروه پرستاری کودکان
- S17: وجود سیستم باز کتابخانه ای و دسترسی آسان به منابع و مجلات
- S18: وجود مجلات فارسی و انگلیسی جهت چاپ مقالات پژوهشی در دانشکده
- S19: تهیه و بهره گیری از لاگ بوک آموزشی و پژوهشی در مقاطع مختلف تحصیلی فعالیت در مقاطع کارشناسی پرستاری، کارشناسی ارشد

پرستاری کودکان

S20: وجود امکان استفاده از سامانه نوید و اسکای روم در آموزش مجازی دوره های کارشناسی و کارشناسی ارشد

S21: وجود امکان استفاده از لاگ بوک الکترونیک جهت آموزش بالینی دانشجویان

S22: مکان توسعه کارآفرینی آموزشی

S23: دسترسی به لاگ بوک الکترونیک

S24: بستر مناسب برای آموزش مبتنی بر شواهد

S25: وجود زیرساخت فناوری در آموزش نظری و بالینی

نقاط ضعف Weakness:

W1: ناکافی بودن پرسنل پشتیبان توانمند در گروه آموزشی مانند کارشناس و منشی گروه

W2: پایین بودن نسبت بین اعضاء هیات علمی بالینی و دانشجویان

W3: توانمندی ناکافی مربیان بالینی در آموزش راثه بهینه دروس بالینی

W4: بالا بودن حجم برنامه درسی موظفی مدرسان

W5: نداشتن فرصت کافی برای تقویت معیارهای توسعه فردی اعضاء هیئت علمی

W6: عدم وجود برنامه منسجم برای توانمند نمودن اعضاء هیئت علمی و آموزشی دانشکده

W7: فراهم نبودن امکانات آموزشی رایگان زبان انگلیسی برای اعضاء هیئت علمی و آموزشی

W8: عدم وجود بودجه اختصاصی برای گروه های آموزشی

W9: عدم وجود گروه آموزشی مستقل برای رشته مراقبت های ویژه نوزادان

W10: ناکافی بودن منابع در کتابخانه های گروه های آموزشی.

W11: عدم وجود ضوابط مشخص پرداخت پاداش در قبال عملکردهای متفرقه

W12: عدم وجود کافی فضاهای بیمارستانی تخصصی و مناسب برای کارآموزی و فعالیت های بالینی

W13: نبود ساختار منسجم برای مشارکت با صنعت سلامت کودک

W14: محدودیت فرصت های توانمندسازی اساتید در حوزه مدرنیته آموزشی

فرصت ها Opportunity:

- 01: همکاری تنگاتنگ اعضای هیئت علمی و آموزشی دانشکده با برنامه های آموزش مداوم و ضمن خدمت
- 02: حمایت وزارت متبوع و دانشگاه از ایجاد و توسعه رشته ها و برنامه های جدید آموزشی
- 03: امکان بهره گیری از تکنولوژی اطلاعات در عصر جدید
- 04: امکان بهره گیری از همایش های علمی و برنامه های آموزشی در سطح ملی
- 05: امکان دسترسی به تجارب و برنامه های سایر دانشکده های پرستاری و مامایی در سطح جهانی
- 06: بازنگری برنامه ریزی آموزشی پرستاری کودکان
- 07: وجود مراکز تحقیقاتی و پژوهشی در سطح دانشگاه جهت حمایت از طرح های کاربردی
- 08: وجود فارغ التحصیلان کارشناسی ارشد مستعد در رشته
- 09: فرصت توسعه تله پرستاری آموزشی
- 010: حمایت از توسعه فناوری در آموزش
- 011: امکان تدوین طرح های فناورانه پژوهشی

تهدیدها Threatened:

- T1: شناخت ناکافی جامعه از ابعاد حرفه ای رشته ی پرستاری کودکان
- T2: عدم وجود معیارهای اختصاصی برای انتخاب و پذیرش دانشجویان رشته پرستاری در آزمون های کشوری (از نظر جسمی، روانی و اجتماعی و لزوم داشتن سابقه کار در بخش های کودکان)
- T3: عدم پاسخگویی مناسب و به موقع وزارت متبوع در جذب نیروی انسانی مورد نیاز دانشکده اعم از اعضای هیات علمی و غیر هیئت علمی
- T4: پایین بودن سطوح حقوق و مزایای کارکنان و اعضا هیئت علمی دانشکده در مقایسه با سایر کارکنان هم طراز در سایر مراکز بویژه مراکز درمانی کشور
- T5: کمبود فرصت های شغلی پس از فراغت از تحصیل دانشجویان پرستاری کودکان و فراهم نشدن جذب آنها در عرصه های سلامت جامعه و توانبخشی کودکان
- T6: عدم بکارگیری آموزش های ارایه شده در دوره های بازآموزی و آموزش ضمن خدمت در بخش های کودکان و نوزادان

T7 : نامناسب بودن بستر آموزش بالینی در بعضی از بخش ها

T8: وجود شکاف بین وضعیت آموزش بالینی، تئوری و عملی دانشجویان بعثت مشکلات عرصه آموزش بالینی

T10: عدم اختصاص واحد درسی و معادل سازی به برخی از فعالیت های پژوهشی و اجرایی اعضا هیئت علمی

T11 : سرعت کم اینترنت در سطح دانشگاه

T12: عدم امکان دسترسی کافی و مستمر به سایتهای اطلاعاتی معتبر علوم پزشکی

اهداف گروه پرستاری کودکان:

- دستیابی به بالاترین سطح کیفی و کمی در آموزش، پژوهش و خدمات بالینی در راستای نیازهای نظام سلامت، اسناد بالادستی، برنامه تحول آموزش و استانداردهای ملی حرفه پرستاری
- تربیت نیروی انسانی توانمند، جامعه‌نگر و مسئولیت‌پذیر برای پاسخ‌گویی به نیازهای سلامت کودکان و خانواده‌ها در سطوح پیشگیری، درمان و بازتوانی
- توسعه آموزش مبتنی بر شواهد (EBN) ، فناوری‌های نوین، نوآوری، کارآفرینی و تولید دانش و ثروت در محیط‌های آموزشی و بالینی
- ارتقای توانمندی اعضای هیئت علمی در سه محور آموزشی، پژوهشی و اجرایی مطابق شاخص‌های حرفه‌ای، سند آمایش سرزمینی آموزش پزشکی و چشم‌انداز دانشگاه.

الف) دستیابی به بالاترین سطح کیفی و کمی در ارائه خدمات آموزشی ، پژوهشی و اجرایی به گیرندگان خدمت یعنی دانشجویان، مددجویان بستری در بیمارستان و در سطح جامعه از طریق:

- ۱- ارتقاء توانایی های اعضا محترم هیئت علمی در سه محور ارائه خدمات آموزشی، پژوهشی و اجرایی.
- ۲- برگزاری کارگاه های آموزشی جهت ارتقاء سطح کیفی و کمی ابعاد آموزش علمی و عملی دانشجویان.
- ۳- آشنایی با اصول و روش های جدید پرستاری بخصوص پرستاری سلامت کودکان و خانواده از طریق شرکت در همایش ها و برنامه های ارتقاء توانمندی های اعضای هیئت علمی.
- ۴- تلاش در جهت ارتقاء رتبه علمی اعضا محترم هیئت علمی.

ب) ارتقاء سطح توانایی تفکر انتقادی و تصمیم گیری دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد پرستاری کودکان جهت تلفیق آموخته های قبلی در بررسی رشد، تکامل و انحراف از سلامتی در نوزادان و کودکان و ارائه مراقبت های پرستاری خانواده محور.

اهداف آموزشی:

۱. آموزش مبتنی بر تفکر خلاق، انتقادی و شواهد جهت توانمندسازی دانشجویان در تحلیل، تصمیم‌گیری بالینی و اجرای فرآیند پرستاری کودکان ۲. ارتقای کیفیت آموزش علمی و عملی با بهره‌گیری از روش‌های نوین آموزشی، فناوری‌های آموزشی، شبیه‌سازهای بالینی، کلاس‌های مشارکتی، آموزش ترکیبی و مجازی ۳. ارزیابی مستمر پیشرفت تحصیلی مبتنی بر شاخص‌های استاندارد، ارزشیابی عملکردی، لاگ‌بوک الکترونیک و سیستم‌های نظارت آموزشی ۴. اجرای کامل کوریکولوم جدید ارشد پرستاری کودکان و بازنگری دوره‌ها بر اساس نیازهای جامعه، اسناد بالادستی، برنامه تحول آموزش و شرایط واقعی عرصه بالینی ۵. توانمندسازی اساتید در حوزه آموزش مجازی و فناوری‌های نوین شامل نوید، اسکای‌روم، محتوای الکترونیک و تولید محتوای چندرسانه‌ای ۶. تهیه و تدوین درسنامه جامع پرستاری کودکان توسط اساتید گروه و صاحب‌نظران ملی براساس نیازهای جامعه، شواهد بالینی و استانداردهای نوین آموزشی ۷. گسترش آموزش‌های جامعه‌نگر با توجه به مسائل سلامت کودکان استان، نابرابری‌های سلامت، بیماری‌های مزمن، شرایط بحرانی و بلایا.

اهداف پژوهشی:

۱. تشویق و هدایت دانشجویان به انجام پژوهش‌های مسئله‌محور و نیازمحور در راستای نیازهای واقعی جامعه، نظام سلامت و اولویت‌های پژوهشی دانشگاه
۲. توسعه پژوهش‌های بین‌رشته‌ای و فناورانه با مشارکت مراکز تحقیقاتی، مراکز رشد و عرصه‌های بالینی کودکان
۳. تسریع در اجرای پایان‌نامه‌ها از طریق نظارت ساختارمند، پایبندی به برنامه زمان‌بندی و استفاده از شواهد و داده‌های بالینی
۴. افزایش کیفیت طرح‌های پژوهشی و پایان‌نامه‌ها در ابعاد علمی، کاربردی و نوآورانه
۵. تشویق دانشجویان و اعضای هیئت علمی به ارائه در همایش‌ها، چاپ مقالات علمی، ژورنال کلاب‌ها و کمیته تحقیقات دانشجویی
۶. سوق دادن پژوهش‌ها به سمت کارآفرینی، فناوری و تولید ثروت (محصولات آموزشی، نرم‌افزارها، بسته‌های مراقبتی، راهنماهای بالینی، کتاب‌های الکترونیک)
۷. تقویت اخلاق در پژوهش با مشارکت فعال اساتید در کارگاه‌های ملی و دانشگاهی.

اهداف اجرایی:

- ۱- هماهنگی کامل تصمیمات اجرایی مدیر گروه با سیاست‌های دانشکده، دانشگاه، اسناد آمایش و برنامه تحول آموزش
- ۲- تقسیم عادلانه مسئولیت‌ها و وظایف اجرایی بین اعضای گروه بر اساس توانمندی و تخصص
- ۳- تقویت مشارکت گروه در فعالیت‌های اجرایی، مدیریتی و کمیته‌های مختلف دانشکده و دانشگاه ۴.
- ۴- ارتقای نظام مدیریت کیفیت از طریق مستندسازی، پایش و بهبود مستمر فرآیندهای آموزشی، پژوهشی و بالینی
- ۵- توسعه تعاملات بین‌بخشی و بین‌دانشگاهی برای اجرای پروژه‌های مشترک، کارگاه‌های ملی و توسعه توانمندی‌ها.

اهداف جامعه نگر:

- ۱- تدوین اهداف آموزشی جامعه نگر در راستای ارتقای سلامت کودکان، عدالت در سلامت و حل مشکلات بومی استان لرستان
- ۲- طراحی و اجرای برنامه های آموزش به کودک، خانواده و جامعه در حوزه های پیشگیری اولیه، ثانویه و ثالثیه
- ۳- پرورش دانشجویان توانمند در فعالیتهای آموزشی، مراقبتی و مدیریت سلامت کودکان در محیطهای درمانگاهی، بیمارستانی و جامعه محور
- ۴- تدوین راهنماها و برنامه های آموزشی ویژه شرایط بحرانی و بلایا (مثل سیل، زلزله، بحران های تنفسی، اپیدمی ها)
- ۵- تقویت تعامل با سازمان های حمایتی و اجتماعی برای ارجاع کودکان نیازمند به خدمات حمایتی، توانبخشی و خیریه ها
- ۶- ترویج فرهنگ اخلاق حرفه ای، عدالت، کرامت انسانی و توجه به ارزش های اسلامی-ایرانی در تمام فعالیت ها.